

Дисципліна з підготовки доктора філософії:

КЛІНІЧНА (ЛАБОРАТОРНА) ПРАКТИКА ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

“ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ”

Спеціальність	ІІ Стоматологія
Освітньо-наукова програма	Стоматологія, 2025
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Навчальний рік	2025-2026
Статус дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
Мова викладання	українська
Загальне навантаження	2,0 кредити ЄКТС
Рік навчання / семестр	3 рік / 6 семестр
Укладач (і)	доцент ЗВО Наталія ГАДЖУЛА; д.мед.н, професор ЗВО Марія ШІНКАРУК-ДИКОВИЦЬКА, terstom@vnmu.edu.ua
Викладач (і), гостьові лектори	д.мед.н, професор ЗВО Марія ШІНКАРУК-ДИКОВИЦЬКА; доцент ЗВО Наталія ГАДЖУЛА
Місце проведення, контакти	Кафедра терапевтичної стоматології Адреса: 21028, м. Вінниця, вул. Стуса 2, телефон +380432553759 terstom@vnmu.edu.ua gadzhula@vnmu.edu.ua

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ

Вивчення дисципліни забезпечує формування у здобувачів понять, принципів та концепцій, що стосуються органів і тканин щелепно-лищевої ділянки та їхнього впливу на організм людини, а також їх використання для пояснення клінічних фактів і прогнозування результатів наукових досліджень у сфері стоматології.

У процесі проходження практики аспіранти набувають досвіду клінічного ведення пацієнтів, проведення лабораторних досліджень, інтеграції сучасних методів діагностики, розвитку клінічного та науково-аналітичного мислення.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою викладання навчальної дисципліни “Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю” є формування у аспірантів знань, умінь і навичок, необхідних для клініко-лабораторного супроводу наукової та лікувальної діяльності в напрямі терапевтичної стоматології для виконання оригінальних наукових досліджень, здобуття нових наукових фактів та їх впровадження у практичну медицину й суміжні сфери.

Основними завданнями є закріплення теоретичних знань і їх застосування на практиці; формування навичок клінічного ведення пацієнтів; оволодіння сучасними методами, методиками та технологіями клінічної й науково-професійної діяльності у терапевтичній стоматології; освоєння лабораторних методів дослідження; поглиблене вивчення спеціальності відповідно до напрямку наукового інтересу аспіранта; розвиток критичного мислення, здатності аналізувати та оцінювати існуючі практики й формувати нові наукові ідеї; набуття вміння інтегрувати результати клінічних та лабораторних досліджень; застосування наукових знань у практичних ситуаціях і впровадження результатів досліджень у професійну діяльність; формування навичок професійного та міждисциплінарного спілкування; розвиток дослідницького підходу з дотриманням академічної доброчесності та професійної етики; підвищення готовності аспірантів до подальшого професійного розвитку та працевлаштування.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна “Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю” забезпечує набуття аспірантами наступних програмних компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми стоматології і дотичні міждисциплінарні проблеми, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність розв’язувати комплексні задачі на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору з дотриманням професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК06. Здатність аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані професійні рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в стоматології і дотичних до неї суміжних напрямів медицини і можуть бути опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях.

СК05. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики стоматології, виявляти проблеми, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі охорони здоров’я, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень в стоматології.

СК06. Здатність застосовувати сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

СК09. Володіння сучасними методами наукового дослідження.

СК10. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.

СК11. Здатність брати участь у нарадах, професійних об’єднаннях, наукових конференціях, форумах, конгресах, засіданнях наукових товариств, стажуваннях та мобільності.

Результати навчання

Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю “Терапевтична стоматологія” як навчальна дисципліна закладає фундамент для формування в подальшому інтегративних кінцевих

програмних результатів навчання згідно з ОНП “Стоматологія” галузі знань І Охорона здоров’я та соціальне забезпечення спеціальності ІІ Стоматологія, а саме:

РН01. Мати концептуальні та методологічні знання зі стоматології та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, статистичного аналізу даних, наявні літературні дані.

РН06. Застосовувати загальні принципи та методи досліджень у сфері охорони здоров’я, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері стоматології.

РН09. Планувати і виконувати дослідження зі стоматології та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, біоетики, належної клінічної практики (GMP), критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань.

РН10. Розробляти та досліджувати моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері стоматології та у дотичних міждисциплінарних напрямах.

РН11. Впроваджувати результати наукових досліджень в освітній процес, медичну практику та суспільство.

3. РОЗПОДІЛ ЗА ВИДАМИ ЗАНЯТЬ ТА ГОДИНАМИ НАВЧАННЯ

Вид занять	Години
Практичні заняття	20
Самостійна робота	40
Всього	60

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назви тем практичних занять
1.	Сучасні методи клінічного обстеження у терапевтичній стоматології (фотопротокол, цифрова документація, інтеграція даних СВСТ та інтраорального сканування).
2.	Рентгенологічні, люмінесцентні та транслюмінаційні методи діагностики (діагностична цінність, показання, особливості проведення, інтерпретація результатів).
3.	Комп’ютерна томографія у терапевтичній стоматології (показання, особливості застосування в діагностиці складних клінічних випадків).

4.	Лабораторні методи обстеження стоматологічного пацієнта (аналіз ротової рідини, крові, сечі; оцінка клініко-лабораторних показників).
5.	Мікробіологічні та цитологічні дослідження в терапевтичній стоматології (видовий склад мікробіоти, біоплівки, цитологічна оцінка стану тканин).
6.	Методи морфологічного дослідження тканин (при захворюваннях твердих тканин зуба, пульпи, періодонту, пародонта, слизової оболонки порожнини рота).
7.	Алгоритми клініко-лабораторного моніторингу результатів лікування (клінічні, рентгенологічні, денситометричні критерії ефективності).
8.	Стандарти медичної допомоги та клінічні настанови в стоматології (EFP, ESE, AAE, NICE; принципи доказової медицини, методологія клінічних досліджень, біоетика).
9.	Клінічний розбір складних випадків у терапевтичній стоматології (мультидисциплінарний підхід, інтеграція клінічних та наукових даних у плані лікування).
10.	Науковий аналіз клінічного випадку (Case-report) та захист індивідуальних результатів клінічної практики. Залік.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання: інтерактивні (клінічні розбори, дискусії, проблемно-орієнтоване навчання), наукові та клінічні дискусії, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, консультація, суперечка, організація дослідження, спостереження, ілюстрація, наочні методи (демонстрація клінічних випадків, фото- і відеоматеріали, цифрові моделі), клінічно-дослідні роботи, проведення експерименту, створення наукових і клінічних презентацій, схем лікування, протоколів, робота в клініці, проведення практики, відпрацювання мануальних навичок, самостійна робота, досліді, лабораторний досвід, обговорення клінічних і наукових питань за темою практики, створення ситуації новизни навчального матеріалу, опора на життєвий досвід, метод проблемного викладу, частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький, творчий, аналіз, синтез, порівняння, узагальнення.

6. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ – залік.

7. ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Усний контроль (проблемні запитання, клінічні ситуації, запитання у вигляді проблеми - case-based discussion); індивідуальне опитування (оцінка знань при розборі конкретного пацієнта); письмовий контроль (реферати, звіти, оформлення клінічного випадку); програмований контроль (тести, електронні ресурси); оцінювання практичних навичок.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю успішності навчання: залікові бали здобувача складаються з суми балів поточного контролю, отриманих під час занять. До підсумкового контролю допускаються аспіранти, які виконали програму клінічної практики, мають належно оформлені звітні документи (звіт).

Форма поточного контролю успішності навчання: Оцінка з дисципліни визначається за результатами поточної навчальної діяльності здобувача із всіх тем за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у 200-бальну шкалу.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка “відмінно” виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка “добре” виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка “задовільно” ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка “незадовільно” виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам “задовільної” оцінки.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється на останньому практичному занятті одночасно з оцінюванням практичних навичок.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Для заліку
180-200	A	зараховано
170-179,9	B	
160-169,9	C	
141-159,9	D	
122-140,99	E	
	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент, плани практичних занять, самостійної роботи, питання, методичні вказівки, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів, технічні засоби навчання (комп'ютери з доступом до мережі Internet, використання відео- та фототеки).

11. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам “Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ВНМУ ім. М.І. Пирогова” (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobro.PDF).

Відпрацювання пропущених аудиторних занять, повторне проходження контрольних заходів, а також процедури оскарження результатів проведення контрольних заходів здійснюються згідно “Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова” (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/pologPhD_org.pdf)

12. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <http://www.vnmu.edu.ua/кафедра-терапевтичної-стоматології> /аспіранту

ЛІТЕРАТУРА

1. Терапевтична стоматологія: у 4 томах: підручник. Т.1. Пропедевтика терапевтичної стоматології / М. Ф. Данилевський, А. В. Борисенко, Л. Ф. Сідельнікова та ін.; за ред. А. В. Борисенка. - 4-е вид., випр. - К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 456 с.
2. Терапевтична стоматологія: У 4-х томах: підручник. Т.2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис. – 3-тє вид. Рекомендовано МОЗ / За ред. А.В. Борисенка. – К., 2020. – 592 с.
3. Терапевтична стоматологія. Том 3. Захворювання пародонта: Підручник у 4 томах, том 3 присвячений захворюванням пародонта. Автори: М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко та інші; за редакцією А.В. Борисенка. Видання друге, перероблене і доповнене. – 2020. – 664 с.
4. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. Том 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: підручник / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, О.Ф. Несин та ін. – 2-е видання. – К. «Медицина». – 2021. – 640 с.
5. Щелепно-лицева хірургія: підручник / О.О. Тимофєєв. – 3-є видання. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2022. – 792 с. (чорно-білі) + 40 кольор.
6. Ортопедична стоматологія. Національний підручник: за ред проф. Рожка М.М., проф. Неспрядька В.П. 2020 Підручник / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько, І.В. Палійчук та ін.: за ред М.М. Рожка, В.П. Неспрядька. – К. ВСВ «Медицина», 2020. – 720 с.
7. Клінічна фармакологія та фармакокінетика в стоматології: Навчальний посібник / І.П. Мазур, М.Ф. Хайтович, Л.І. Голопихо. – К. : ВСВ “Медицина”, 2018. – 376 с. + 6 с. кольор. вкл.
8. Пропедевтика терапевтичної стоматології. Навчально-методичний посібник / М.Ю. Гончарук-Хомин, О.Я. Білинський, І.Ю. Гангур. – 2024 року.
9. Пропедевтика терапевтичної стоматології: Підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів МОЗ України, 2021 р. Автори: І.М. Ткаченко, І.Я. Марченко, З.Ю. Назаренко та інші.
10. Терапевтична стоматологія: Захворювання пародонта : навчально-методичний посібник до практичних занять з терапевтичної стоматології / М. Ю. Гончарук-Хомин, М. І. Балєга. – Ужгород, 2024. – 85 с.
11. Терапевтична стоматологія: Патологія пародонту та СОПР : навчально-методичний посібник до практичних занять з терапевтичної стоматології / Гончарук-Хомин М.Ю., Ньорба Бобиков М.М. – Ужгород., 2024. – 177 с.
12. Терапевтична стоматологія для лікарів-інтернів. Частина 1. Карієс та його ускладнення: навчальний посібник / П.М. Скрипников, К.О. Удальцова, В.І. Шинкевич, О.А. Писаренко, Л.М. Хавалкіна, Ю.В. Тимошенко, С.І. Геранін. – Полтава: Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ), 2023.

13. Практична пародонтологія: 2-е видання / Кеннет Ітон, Філіп Овер. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2023. – 335 с. (кольорові).
14. Клінічна пародонтологія та імплантологія за Ньюманом і Карранзою: 14-е видання: в 2-х томах, переклад / Майкл Г. Ньюман, Перрі Р. Клоккевольд, Сатіш Елангован та ін. – К. «Медицина». – 2025. – 1543 с.
15. Профілактика стоматологічних захворювань: Підручник для підготовки студентів, лікарів-стоматологів-інтернів та практикуючих лікарів-стоматологів. Автори: Л.Ф. Каськова, Л.І. Амосова, О.О. Кулай та інші.
16. Заяць Т.І., Жуковська Л.О. Профілактика стоматологічних захворювань: Навч. посіб. – Львів: «Новий Світ-2000», 2020 – 322 с.
17. Кіцера Н. І., Ковальчук Л. Є., Рожко М. М. Генетична патологія і її стоматологічні прояви. Навчальний посібник для стоматологів, сімейних лікарів, генетиків. Івано-Франківськ – Львів. «Фоліант», 2021. – 240 с.
18. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник / І.С. Зозуля, А.О. Волосовець, О.Г. Шекера та ін. – 5-е видання. – К. «Медицина». – 2023. – 560 с.
19. Кандидоз порожнини рота: діагностика і лікування / Фесенко В.І., Глазунов О.А. – «Новий світ-2000». – 2023. – 235 с.
20. Антибактеріальна терапія в стоматології / Петрова Т.А., Островська Г.Ю., Луценко Р.В. та ін. – «Магнолія». – 2023. – 296 с.
21. Клінічна фармакологія: навчальний посібник / М.В. Хайтович, Г.В. Зайченко, І.О. Афанасьева та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2024. – 335 с. (чорно-білі).
22. Фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонта: Навч. посіб. для мед. ун-тів, інст., акад. Рекомендовано Вченою радою НМУ О.О. Богомольця / За ред. А.В. Борисенка. — К., 2018. — 504 с., пал. тв., (ст. 8 пр.).
23. Фармакологія: підручник / І.В. Нековаль, Т.В. Казанюк. – 10-те вид., переробл. і доповн. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 552 с.
24. Фармакологія за Рангом і Дейлом: пер. 9-го агл. вид. у 2 томах. Т.2 / Джеймс М. Ріттер, Род Флавер, Грем Гендерсон, Юн Конг Лоук, Девід Мак'юен, Гамфрі П. Ранг; наук. ред. пер. : Ганна Зайченко, Микола Хайтович. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 342 с.
25. Фармакотерапія з фармакокінетикою: підручник для здобувачів закл. вищ. освіти / І. В. Кіреєв, О. О. Рябова, Н. В. Жаботинська та ін.; за ред. І. В. Кіреєва. — Самост. електр. вид. — Харків : НФаУ, 2023. — 378 с.
26. Фармакотерапія в нейростоматології: Навчальний посібник / Луценко Р.В., Капустник Ю.О., Сидоренко А.Г. – Львів: "Магнолія 2006", 2024. – 328 с.
27. Петрушанко Т.О., Іленко Н.В., Островська Л.В. Клінічний практикум із терапевтичної стоматології - Clinical Practicum in Therapeutic Dentistry: навчальний посібник. – Київ: Центр учбової літератури, 2019. – 260 с.
28. Моделювання анатомічної форми зубів: підручник / П.С. Фліс, Т.М. Банних, А.М. Бібік, С.Б. Костенко. – 2-е видання, Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2025. – 352 (чорно-білі) + 20 кол.
29. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку: підручник / Л.Я. Яковенко, В.Г. Черкасов, І.Л. Чехова та ін. – 2-е видання. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2022. – 496 с. (кольор.).
30. Судова стоматологія: підручник / Б.В. Михайличенко, А.М. Біляков, В.В. Франчук. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». - 2024. – 263 (ч-б) + 4 кол.
31. Техніка виготовлення знімних протезів: підручник / П.С. Фліс, Т.М. Банних. – 3-є видання, Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2024. – 264 (ч.-б.) + 32 кол.
32. Лабораторні етапи виготовлення ортопедичних конструкцій зубних протезів: навчально-наочний посібник / М.М. Рожко, Т.М. Дмитришин, І.В. Палійчук та ін. / Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2024. – 222 с. (кол.)

33. StudBook з ортопедичної стоматології / [П.А. Гасюк, Є.Я. Костенко, В.Р. Мачоган, С.О. Росоловська, А.Б. Воробець, В.Б.Радчук]. – 2020. – Тернопіль: ФОП Паляниця В.А.- 372 с.
34. Базова філософія бюгельного протезування / [П.А. Гасюк , В.Р. Мачоган, В.Б. Радчук]. – 2020. – Тернопіль: ФОП Паляниця В.А. – 107 с.
35. Основні технології виготовлення зубних протезів: Навчальний посібник, 2019 р. Автори: Е.В. Беляєв, Д.М. Король, П.А. Гасюк та інші.
36. Propaedeutics of therapeutic dentistry. The textbook for higher education applicants of dental and foreign faculties of higher education institutions of Ministry of health of Ukraine/ I.M. Tkachenko, I.Y. Marchenko, M.A. Shundyryk, Z.Y. Nazarenko, S.A. Pavlenko, O.V. Pavlenkova, A.I. Sydorova, Y.Y. Vodoriz, N.M. Brailko / Magnolia 2006, 2023. – 423p.
37. Tetyana Zaporozhets, Olena Tkachenko, Svitlana Tryniak. Dental Physiology. Study manual in English.-Lviv: “Magnolia 2006”, 2023.-166p.
38. Kaskova L.F., Yanko N.V. Preclinical manual of paediatric therapeutic dentistry. – Lviv: «Magnolia 2006», 2024. – 108 p.
39. Diagnosis and Management of Oral Mucosal Lesions. An Issue of Oral and Maxillofacial Surgery Clinics of North America / / by Neel Bhattacharyya (Editor), Donald Cohen (Editor), Elsevier; 1st Edition, 2023. – 240 p.
40. A Guide to Clinical Differential Diagnosis of Oral Mucosal Lesions / Michael W. Finkelstein; Emily Lanzel; John W. Hellstein, 2023. – 95 p.
<https://assets.ctfassets.net/nglyjmvvpp62/78XdWWzSRvvWBIAocvuJKL/b232c1ed3b75f84bdd6654e3669100/ce110.pdf>
41. Romanos G. E. Advanced Laser Surgery in Dentistry. – John Wiley & Sons, 2021.
42. Enno Schmidt. Diseases of the Oral Mucosa. – 2021. – 550 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-82804-2>
43. Gehrig, Jill S, and Daniel E Shin. Foundations of Periodontics for the Dental Hygienist. Sixth edition. Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning, 2023.
44. Pharmacotherapy in dentistry: manual / Bobyriov V.M., Petrova T.A., Ostrovska G.Yu., Ryabushko M.M., Kapustianska A.A. – Vinnytsia: Nova Knyha, 2020. – 376 p.: il.

Нормативні документи:

1. [Стандарт медичної допомоги «Анестезіологічне забезпечення в амбулаторній стоматології»](#) (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 27 березня 2025 року № 555).
2. [Клінічна настанова, заснована на доказах «Анестезіологічне забезпечення в амбулаторній стоматології»](#) (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 27 березня 2025 року № 555).
3. [Стандарт медичної допомоги «Карієс зубів»](#) (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2024 року № 869).
4. [Клінічна настанова, заснована на доказах «Карієс зубів»](#) (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2024 року № 869).
5. [Стандарти медичної допомоги «Дентоальвеолярна травма»](#) (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 17 лютого 2023 року № 314).
6. [Стандарт медичної допомоги «Раціональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів з лікувальною та профілактичною метою»](#) (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.08.2023 № 1513).

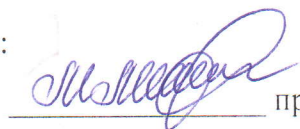
ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Сайт кафедри <http://www.vnmu.edu.ua/кафедра-терапевтичної-стоматології>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://www.library.vnmu.edu.ua>
3. Національна наукова медична бібліотека України: <http://www.library.gov.ua/>

4. Англомовна текстова база даних медичних та біологічних публікацій:
<http://www.pubmed.com>
5. Англомовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я:
<https://emedicine.medscape.com/pulmology>
6. Електронний ресурс <http://www.joponline.org/>
7. Електронний ресурс [http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/\(ISSN\)1600-051X](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1600-051X)
8. Електронний ресурс [http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/5]
9. Українська академія парадонтологів: <https://uaperio.org>
10. Українська асоціація парадонтологів: <https://aiukraine.com.ua>
11. Асоціація стоматогів України: <https://www.udenta.org.ua>

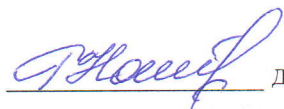
Силабус з дисципліни “Клінічна (лабораторна) практика за спеціальністю” обговорено та затверджено на засіданні кафедри терапевтичної стоматології (протокол № 1, від “26” серпня 2025 року).

Відповідальні за курс:

професор ЗВО Марія ШІНКАРУК-ДИКОВИЦЬКА

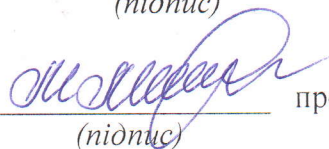
(підпис)

доцент ЗВО Наталія ГАДЖУЛА

(підпис)

Завідувач кафедри

професор ЗВО Марія ШІНКАРУК-ДИКОВИЦЬКА

(підпис)